

Rahandusministri määruse „Tervisekahjustuse raskusastmete tunnused“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõu eesmärk on kehtestada liikluskindlustuse seaduse (LKindlS) § 32 lõike 10 (jõustub 1.12.2024) alusel kindlustusjuhtumi tõttu saadud tervisekahjustuste raskusastmete tunnused. Mittevaralise kahju hüvitamist reguleerib võlaõigusseaduse § 134 ning selle hüvitamist liiklusõnnetuses tekitatud tervisekahjustuse korral täpsustab ja täiendab liikluskindlustuse seaduse § 32. LKindlS § 32 lõige 2 sätestab mittevaralise kahju alammäärad, mille suurus sõltub tervisekahjustuse tõsidusest ja seega on alammääri kokku kuus.

Käesolev määrus kirjeldab tunnuseid, mille alusel saab tervisekahjustusi kvalifitseerida nende viidatud kuue taseme vahel ja on sellisena praktiline tööriist liiklusõnnetuses kannatanule tervisekahjustumisest tekkinud mittevaralise kahju hüvitamisel vastavalt LKindlS §-le 32.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Rahandusministeeriumi finantsteenuste poliitika osakonna juhataja Siiri Tõniste (siiri.toniste@fin.ee, 58851466) koostöös Eesti Liikluskindlustuse Fondi jurist Martti Merilaga. Eelnõu ettevalmistamisel võeti eeskjuju terviseministri 21. oktoobri 2024. aasta määrusest nr 37, millega kehtestati analoogne regulatsioon nn patsiendikindlustuse tarbeks ning mille koostamisse oli kaasatud dr Marko Murruste arstiteaduse eksperdina. Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis õigusosakonna nõunik Marge Kaskpeit (Marge.Kaskpeit@fin.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist ja ühest lisast.

Määruse § 1 lõige 1 teeb viite määruse lisaks olevale tervisekahjustuste raskusastmete tunnustele (vt all selgitusi lisa kohta).

Määruse § 1 lõige 2 sätestab reegli, kuidas kasutada määrusega klassifitseeritud tunnuseid olukorras, kus korraga esinevad mitmele erinevale raskusastmele vastavad tunnused. Reegel on, et siis tuleb lähtuda raskeimast tervisekahjustuse raskusastmest ehk kannatanu vaates sootsamast, kuivõrd see tähendab ka suuremat hüvitist.

Määruse lisas kirjeldatakse tervisekahjustusele iseloomulike tunnuseid eraldi iga raskusastme kohta jaotatuna LKindlS § 32 lõikest 2 johtuvalt kuude blokki:

- 1) väikesele tervisekahjustusele iseloomulikud tunnused;
- 2) keskmise raskusega kergele tervisekahjustusele iseloomulikud tunnused;
- 3) keskmise raskusega raskele tervisekahjustusele iseloomulikud tunnused;
- 4) raskele tervisekahjustusele iseloomulikud tunnused;
- 5) väga raskele tervisekahjustusele iseloomulikud tunnused;
- 6) eriti raskele tervisekahjustusele iseloomulikud tunnused.

Iga raskusastme kirjeldus on omakorda esitletud kuues lõikes alustades tervisekahjustuse lühiiseloostusest raskusastmele iseloomulike tunnustena. Seejärel on kirjeldatud kannatanu vahetuid kannatusi ning ajalisi piire tervisekahjustuste raviks ja võimalikuks töövõimetuseks koos elukvaliteedi häire ja/või kaotatud organi, kehaosa või selle funktsiooni kaotusega. Lõpuks on toodud näited tervisekahjustustest, mis iga vastava raskusastme alla lähevad. Tunnuste kirjeldamisel on lähtutud seni kehtinud liikluskindlustuse seaduse lisast¹ ja selle rakendamise praktikast ning arstiteaduse eksperdi arvamust arvestades koostatud terviseministri 21. oktoobri 2024. aasta nn patsiendikindlustuse tarbeks kehtestatud analoogse määruse² sõnastusest. Eesmärgiks on, et kindlustuse lähenemine tervisekahjustuste käsitlemisel erinevate kindlustuse liikide korral oleks sarnane, kuid võtaks antud juhul arvesse liikluskindlustuse juhtumite eriaspekte. Mittevaralist kahju hindab kindlustusandja kaasates vajadusel asjakohaseid eksperte.

Eelnõu § 2 sätestab määruse jõustumise aja, milleks on 1. detsember 2024, kui vastav mittevaralise kahju regulatsioon ja volitusnorm jõustub ka LKindlS-s.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õigusega niivõrd, kui võrd liikluskindlustuse seadus tugineb Euroopa Liidu vastaval direktiivil 2009/103/EÜ. Direktiiv siiski ei reguleeri täpselt erinevaid kahjulikke, sh mittevaralise kahju raskusastmeid, tervisekahjustuse tunnuseid või ka hüvitise määrasid. Seega on käesoleva määruse seos Euroopa Liidu õigusega kaudne.

4. Eelnõu mõju

Liikluskindlustuse seaduse viimaste muudatustega 2024. aastal kaasajastati ka mittevaralise kahju hüvitamise sätteid. Mittevaralise kahju hüvitamist liikluskindlustuse kindlustusjuhtumite korral reguleerib võlaõigusseaduse § 134 ja LKindlS § 32.

Käesolev määrus täpsustab seda, kuidas erinevaid tervisekahjustusi klassifitseerida arvestades nende tõsidust. Sarnane loogika ja regulatsioon kehtis ka enne viimaseid seadusemuudatusi, seega eraldiseisvalt käesolev määrus fundamentaalset muudatust kaasa ei too. Küll aga on LKindlS § 32 uues kuues tervikuna kindlasti oluline muudatus, mis korrastab mittevaralise kahju hüvitamist, tõstab hüvitise määrasid ja sätestab nende indekseerimise ning annab muud juhised kindlustusandjale, kuidas mittevaralist kahju käsitleda ja hüvitada. Määrust rakendavad kõik liikluskindlustuse lepinguid sõlmivad kindlustusandjad (hetkel on neid 11) ning lisaks Eesti Liikluskindlustuse Fond.

5. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Eelnõu rakendamine otsesest kulu ei tekita, kuid see toetab liikluskindlustuse kindlustusjuhtumite tõttu saadud tervisekahju hindamist ning seeläbi mittevaralise kahju suuruse määramist ja hüvitamist. Mittevaralise kahju määrab ja selle hüvitab kannatanule liikluskindlustuse kindlustusandja.

Eelnõu rakendamisega kulused riigieelarvele ei kaasne.

¹ Liikluskindlustuse seaduse lisa „Tervisekahjustuste ja kehavigastuste liigitus raskusastmete kaupa“ https://www.riigiteataja.ee/akt/lisa/1290/6202/4010/LKindlS_lisa.pdf#

² Terviseministri 21. oktoobri 2024. aasta määrus nr 37 „Tervisekahjustuse ja kehavigastuse raskusastmed ja iseloomulikud tunnused“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/123102024001>

6. Eelnõu rakendamine ja jõustumine

Eelnõu on kavandatud jõustuma 2024. aasta 1. detsembril, kui vastav mittevahalise kahju regulatsioon jõustub ka LKindlS-s.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvirühmade kaasamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Sotsiaalministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Arstide Liidule, Tervisekassale, Eesti Liikluskindlustuse Fondile, Eesti Advokatuurile, Eesti Kindlustusmaaklerite Liidule.